

Η ΚΟΡΩΝΕΙΑ ΠΕΘΑΙΝΕΙ ΤΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ (Οκτώβριος 2007)

Συγγραφέας: ΘΑΝΑΣΗΣ ΤΣΙΓΓΑΝΑΣ

Όταν το 2005 ειδικοί επιστήμονες και εκπρόσωποι φορέων, μέσω μιας στήλης του ΟΙΚΟ αφιερωμένης στην ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση για τη λίμνη Κορώνεια, σημείωναν επί 12 μήνες ότι «έχει χαθεί πολύτιμος χρόνος και πρέπει να επισπευσθούν διαδικασίες και έργα», οι αρμόδιοι της Νομαρχίας απαντούσαν δείχνοντας το αναθεωρημένο σχέδιο για τη διάσωση και ανασυγκρότηση της λίμνης. Τώρα, δύο χρόνια μετά την έγκριση του σχεδίου (και των κονδυλίων) από την Ευρωπαϊκή Ένωση και λίγες ημέρες μετά το νέο κύμα μαζικού θανάτου πουλιών, οι ίδιοι αρμόδιοι ξαναδείχνουν το ίδιο σχέδιο που θα έσωζε τη λίμνη, γαρνιρισμένο με τα της ελληνικής πραγματικότητας «περί γραφειοκρατίας» και «ελλείψεως προσωπικού», για να απαντήσουν στο ερώτημα γιατί επί δύο χρόνια δεν ξεκίνησαν τα σημαντικότερα έργα που αυτό περιλαμβάνει.

Μόνο σχέδια, καθόλου έργα

Από το 1998, που εκπονήθηκε το πρώτο master plan που θα έσωζε τη λίμνη έως το 2002 - 2003 που αποφασίστηκε να αποσυρθεί και να κατατεθεί το αναθεωρημένο, τίποτε δεν υλοποιήθηκε. Από το 2005 που εγκρίθηκε το δεύτερο και μέχρι σήμερα που δεν έχει εμφανιστεί κανένα ουσιαστικό όφελος στη λίμνη, τα δύο master plan αποτέλεσαν μάλλον το καλύτερο «άλλοθι» για την Πολιτεία.

Ένας ολόκληρος υγρότοπος και μάλιστα προστατευμένος από συμβάσεις, συνθήκες και προεδρικά διατάγματα, αντί να είναι οικοσύστημα ζωής και δημιουργίας, έγινε βούρκος τοξικών. Έχει αποξηρανθεί στο μεγαλύτερο μέρος του, απαγορεύεται εδώ και τρία χρόνια να τον πλησιάζουν άνθρωποι, να κολυμπούν, να

ψαρεύουν και να κυνηγούν, αστυνομεύεται και ελέγχεται, η πρώτη περιοχή της Ελλάδας που καταστράφηκε από ρύπανση και υπερεκμετάλλευση των νερών της, η πρώτη που την θέσαμε σε καραντίνα για να μην κινδυνεύουμε... έχει (μόνο) σχέδιο.

«Για να πετύχει ένα master plan χρειάζεται διαβούλευση, σχεδιασμός, υλοποίηση, διαχείριση και παρακολούθηση των έργων. Έχουν επιτευχθεί μεν τα δύο πρώτα, αλλά όχι τα άλλα δύο», σχολίασε μιλώντας στο ΟΙΚΟ ο καθηγητής του ΑΠΘ κ. Γ. Ζαλίδης.

«Υπό φυσιολογικές συνθήκες και εφ' όσον είχαν υλοποιηθεί κάποια από τα έργα σήμερα θα μπορούσαμε να κάνουμε έναν απολογισμό για το τι έχουμε κατορθώσει. Αντ' αυτού προσπαθούμε να διαχειριστούμε μία ακόμη κρίση», επισημαίνουν υδρογεωλόγοι που χρόνια τώρα ασχολούνται με την Κορώνεια. Ορισμένοι θεωρούν ότι και «μόνο οι περιοδικές εκτροπές των χειμάρρων να είχαν υλοποιηθεί το 2006, οι μεγάλες βροχοπτώσεις του περασμένου Οκτωβρίου που έπληξαν την περιοχή θα ήταν αρκετές να γεμίσουν την Κορώνεια, αντί να φουσκώσουν τη γειτονική Βόλβη, όπως έγινε».

Το «Αναθεωρημένο Σχέδιο για την Περιβαλλοντική Αποκατάσταση της Κορώνειας», συνολικού προϋπολογισμού 80 εκατομμυρίων ευρώ (εκ των οποίων τα 66 εκατ. ευρώ για έργα με αποκλειστικό όφελος τη λίμνη, 75% των οποίων καλύπτονται από κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης), περιλαμβάνει 9 μεγάλες δράσεις και χρόνο ολοκλήρωσης το 2010. Έργα ορεινής υδρονομίας, κατασκευή ενωτικής τάφρου με τη γειτονική Βόλβη, εκβαθύνσεις, κατασκευή δυτικού αναχώματος 6,2 χλμ., δημιουργία προϋγρότοπου, μονάδα επεξεργασίας αλατούχων, διαρκή παρακολούθηση ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών κ.ά. Σε συνδυασμό με άλλα έργα, όπως το αποχετευτικό της πόλης του Λαγκαδά που έχει ξεκινήσει με εθνικούς πόρους και το αγροπεριβαλλοντικό πρόγραμμα που επιδιώκει να μειώσει τη χρήση νερού σε 13.000 στρέμματα από τις παράνομες αρδεύσεις, το σχέδιο έχει στόχο να σταματήσει τη ρύπανση και να εξοικονομήσει το «πολυπόθητο» νερό για τη λίμνη που είναι άλλωστε και ο καθοριστικότερος παράγοντας για τη σωτηρία της.

Κίνδυνος να χαθούν κονδύλια

Τους τελευταίους μήνες το σχέδιο όχι μόνο καθυστερεί στην έναρξη των σημαντικότερων έργων, αλλά μοιάζει να ολισθαίνει προς ένα φαύλο κύκλο. Καθυστέρηση στην επιλογή του Συμβούλου για το έργο, αλλαγές στις τιμές από το ΥΠΕΧΩΔΕ, προσφυγή στο ΣτΕ, δυστοκία σε διαγωνισμό είναι ορισμένες από τις αιτίες των καθυστερήσεων, της γραφειοκρατίας και της αδυναμίας των κρατικών υπηρεσιών.

Για την υλοποίηση του αναθεωρημένου Σχεδίου, όμως, υπάρχει προγραμματική σύμβαση, την οποία έχουν υπογράψει με τις αρμόδιες κοινοτικές υπηρεσίες όλες οι εμπλεκόμενες ελληνικές υπηρεσίες (συνολικά επτά), μεταξύ αυτών τρία υπουργεία και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ενώ η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης έχει και τον εκτελεστικό ρόλο. Ο κίνδυνος να χαθούν κοινοτικά κονδύλια είναι ορατός.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η Κορώνεια, αν και είναι μια λίμνη με όλους τους δείκτες δραματικά υποβαθμισμένους και με τοξικά κυανοβακτήρια στα λιγοστά νερά της που σκοτώνουν τώρα τα πουλιά, δεν παρακολουθείται επιστημονικά από κάποιο φορέα και δεν γίνονται σε αυτήν μετρήσεις. Κι αυτό γιατί στο σχέδιο συμπεριλαμβάνεται το έργο της παρακολούθησης προϋπολογισμού 250.000 ευρώ και με ξεχωριστό κονδύλι για τον απαραίτητο εξοπλισμό. Καθώς δεν υπάρχει πρόδος των διαδικασιών ούτε αυτό έχει προκηρυχθεί, δεν μπορούν να διατεθούν κονδύλια από άλλο κωδικό, αφού υπάρχουν τα εγκεκριμένα του σχεδίου.

Αποτιμώντας την παρούσα κατάσταση ο προϊστάμενος της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης Β. Φλωρίδης λίγες ημέρες μετά το νέο κύμα μαζικού θανάτου των πουλιών, δεν παρήγγειλε μια ακόμη έρευνα για τις συνθήκες θανάτου των πουλιών (είναι άλλωστε γνωστές), αλλά ζήτησε αυτή τη φορά να διερευνηθεί γιατί καθυστερεί η έναρξη των εργασιών εξουγίανσης της λίμνης τη στιγμή που υπάρχουν διαθέσιμα κονδύλια από το Ταμείο Συνοχής, ύψους 27 εκατομμυρίων ευρώ...

Υπάρχει βούληση αλλά και καθυστερήσεις

Την επιτάχυνση των διαδικασιών, εφιστώντας παράλληλα την προσοχή στους φορείς, ζητεί για την Κορώνεια ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας Γιώργος Τσιότρας, ο οποίος συμμετέχει στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης. Σε δήλωσή του στο ΟΙΚΟ παραδέχεται ότι υπάρχουν καθυστερήσεις.

«Μέσω της κοινής επιτροπής για την προγραμματική σύμβαση κάνουμε ελέγχους του χρονοδιαγράμματος και έχουμε ήδη επιστήσει την προσοχή στους τελικούς δικαιούχους, προκειμένου να επιταχύνουν τις διαδικασίες. Υπάρχει ένα σύστημα που παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης του master plan από το οποίο διαπιστώνεται ότι γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια, πλην όμως υπάρχουν καθυστερήσεις.

Σήμερα βρισκόμαστε στην κρίσιμη διαδικασία προκήρυξης σχεδόν του συνόλου των έργων και θα γίνει μεγάλη προσπάθεια, ώστε να μη χαθεί ούτε ένα ευρώ. Δυνατότητα να επιτύχουμε αυτό το στόχο και να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα υπάρχει. Όπως υπάρχει βούληση να σωθεί. Προς το παρόν δεν διαφαίνεται κίνδυνος απώλειας κονδυλίων, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι μπορούν να συνεχιστούν οι καθυστερήσεις. Πρέπει να βοηθήσουν όλοι, ώστε να ξεπεραστούν τα όποια γραφειοκρατικά προβλήματα αποτελούν τροχοπέδη για την ομαλή υλοποίηση του έργου».

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο ένθετο τεύχος «ΟΙΚΟ» της Εφημερίδας «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», τ. 61, Οκτώβριος 2007. σ. 11.